

Zarasai.
Nr. 33 (83)
Eina nuo 1945 m.

PERGALĖ

1946 m.
Birželio mėn.
1 d.
Šeštadienis
Kaina 20 kap.

LIETUVOS KP(b) ZARASŲ APSKRITIES KOMITETO IR
ZARASŲ APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

SPECIALUS LEIDINYS

V. M. Molotovo pareiškimas

tarybinės spaudos atstovams dėl Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos Paryžiaus pasitarimo rezultatų

Atsižvelgdamas į „Izvestijų“ ir „Pravdos“ korespondentų pateiktus klausimus dėl Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos Paryžiaus pasitarimo rezultatų ir turėjamas galvoje tuos interpretavimus, kurie šiems rezultatams pastaruoju metu buvo suteikti kitose šalyse, TSRS Užsienio Reikalų Ministras V. M. Molotovas padarė šį pareiškimą:

Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos pasitarimas Paryžiuje įvyko sėkmingai su trijų ministrų Maskvos pasitarimo, įvykusio praėjusių metų gruodžio mėnesį, nutarimais. Kaip žinia, Maskvos pasitarimas, vadovaujamasis trijų valstybių Berlyno konferencijos nurodymais, priėmė tam tikrą nutarimą taikos sutarčių su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija paruošimo klausimu. Paryžiaus konferencijoje tarybinė delegacija vadovavosi būtinu tiksliai įvykdyti Maskvos pasitarimo nutarimą, pagal kurį numatyta susaukti konferenciją aukščiau nurodytoms sutartims apsvastyti po to, kai bus baigta ruošti atitinkami projektai tarp Tarybų Sąjungos, Didžiosios Britanijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybių. Pagal Maskvos pasitarimo nutarimus reikia, kad tarp Tarybų Sąjungos, Didžiosios Britanijos, JAV, o Italijos atžvilgiu taip pat ir Prancūzijos vyriausybių, būtų pasiektas reikiamas susitarimas dėl nurodytųjų taikos sutarčių paruošimo. Tai reiškia, kad prieš susaukus taikos konferenciją iš 21 valstybės atstovų, tos vyriausybės turi paruošti jų tarpe suderintus taikos sutarčių projektus. Kitoks supratimas galėtų privesti prie to, kad, sakysime, vietoje vieno taikos sutarties su Italija projekto konferencijai būtų pateikti du taikos sutarčių su Italija projektai. Šiuo atveju viena grupė konferencijos dalyvių imtų pasirašyti vieną taikos sutartį, o kita grupė konferencijos dalyvių — kitą taikos sutartį, kas tikroviškai reikštų vieningos taikos konferencijos idėjos krachą. Eidami šiuo keliu, mes gautume ne vieną taikos konferenciją, o dvi taikos konferencijas, ir tautų vieningos taikos siekimas tuo pačiu būtų pakirstas. Visiškai aišku, kad tokia padėtis nepakenčiama. Todėl tarybinė delegacija negalėjo sutikti su Jungtinių Amerikos Valstybių delegacijos pasiūlymu paskirti laiką konferencijai susaukti, nepaisant preliminarinio sutarimo ruošiant taikos sutartis. Taip pat visiškai aišku, kad tasai Amerikos delegaci-

jos pasiūlymas, kuris buvo remiamas ir britų delegacijos, prieštaravo Berlyno konferencijos bei Maskvos pasitarimo nutarimams ir apskritai galėjo turėti labiausiai nepageidaujamas pasekas, vystant toliau draugiškus santykius tarp tautų, siekiančių įvesti tvirtą taiką.

Todėl tarybinės delegacijos pastangos Paryžiaus pasitarime buvo nukreiptos kaip tik į tai, kad rastų suderintus nutarimus pagrindiniais taikos sutarčių su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija projekty klausimais. Tenka pripažinti, kad šiuo atžvilgiu pasiekti tam tikri teigiami rezultatai, nors jų ir negalima pripažinti pakankamais.

Paryžiaus pasitarimo darbu pasėkoje TAIKOS SUTARČIŲ RUMUNIJAI, BULGARIJAI, VENGRIJAI ir SUOMIJAI ruošimą, išskyrus dar likusius neapsvarstytus ekonominius straipsnius, galima laikyti, svarbiausia dalimi, užbaigtą. Tarp vyriausybių, kurioms uždėtas šių sutarčių paruošimas, suderinti visi pagrindiniai klausimai: teritoriniai, kariniai apribojimai, reparacijos ir kita. Tam padėjo ta aplinkybė, jog sutinkamai su Tarybinės vyriausybės pasiūlymu nurodytu taikos sutarčių pagrindam padėtos paliaubų sąlygos į kurias savo laiku buvo įranktos tik pagrindinės valstybių — satelitų prievolės, kas pilnintinai užtikrina teisėtus sąjungininkų interesus, bet kurie neveda prie kišimosi į tų valstybių vidaus reikalus iš šalies. Taikos sutarčių su Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija, klausimai, kurie liko nesuderinti, liečia, svarbiausia, sutarčių ekonominių skyrių, kuriais kolkas nebuvo apsvarstytas Ministrų Taryboje, bet buvo svarstomas specialiose komisijose, kur iškilo nesutarimai. Tarp kita ko, toksai klausimas, kaip klausimas dėl prekybos bei laivininkystės Dunojuje, liečiantis esminius Padunojaus valstybių interesus, jau ne kartą buvo svarstomas Užsienio Reikalų Ministrų Taryboje. Tarybinės delegacijos nuomone, to klausimo negalima svarstyti ir spresti be Padunojaus valstybių dalyvavimo, jeigu vadovantis noru vystyti draugiškus santykius su šiomis šalimis. Laivininkystės Dunojuje režimo klausimas — tai, visų pirma, pačių Padunojaus valstybių reikalas ir jo negalima išspręsti taikos sutartyse su atskiromis Padunojaus valstybėmis. Negalima pripažinti esant teisinga, kad kai kurios ne-Dunojaus valstybės pasisavintų teisę diktuoti Padu-

nojaus valstybėms savo valią bei toki režimą Dunojuje, kuris nesiskaitytų su Padunojaus valstybių, ypač Padunojaus sąjunginių valstybių (Čekoslovakijos, Jugoslavijos) interesais.

TAIKOS SUTARTIES SU ITALIJA atžvilgiu reikalas žymiai sudėtingesnis. Čia pasireiškė nesutarimai dėl eilės pagrindinių klausimų, kaip, pavyzdžiui, dėl reparacijų klausimo, buvusių Italijos kolonijų likimo klausimo, Italijos — Jugoslavijos sienos bei Trieste likimo klausimo ir kai kurių kitų klausimų.

Imkime REPARACIJŲ klausimą. 1941—1942 m. m. keli šimtai tūkstančių fašistinės Italijos kariuomenės įsiveržė į TSRS teritoriją. Drauge su hitlerininkais jie sugriovė Tarybų Baltarusijos sostinę Minską, Charkovą ir daugelį kitų miestų bei kaimų Ukrainoje, nuėję iki Dono ir padarė milžiniškus nuostolius mūsų šaliai. Savo įsiveržimu į Jugoslaviją, Graikiją ir Albaniją italų fašistinė kariuomenė ir čia pridarė eibes vargų. Vis dėlto, atsižvelgdama į fašizmo nuvertimo Italijoje faktus ir pripažindama demokratinės Italijos dalyvavimo sąjungininkų pusėje paskutiniaisiais karo metais svarbą, Tarybų Sąjunga apribojo savo reparacinius reikalavimus per 6 metų laiką labai kuklia 100 milijonų dolerių suma, kas turi tarnauti, mažiausia, bent minimumu, jog agresija bei įsiveržimas į svetimą teritoriją negali likti nenubausti. Tuo pat metu Tarybų Sąjunga gina 200 milijonų dolerių reparacinių reikalavimų teisingumą Jugoslavijai, Graikijai ir Albanijai. Tie skaičiai rodo, kad mūsų reparaciniai reikalavimai iš Italijos tik nedidele dalimi gali kompensuoti karo metais jos padarytuosius nuostolius.

Tarybų Sąjungos reparaciniai reikalavimai Italijos atžvilgiu sutiko Paryžiaus pasitarime parantu tik iš Prancūzijos delegacijos pusės. Amerikos delegacija ir drauge su ja Anglijos delegacija pilnintinai neparėmė net šių teisingų Tarybų Sąjungos reikalavimų. Užtenka paskirti, kad JAV delegacija pasiūlė į reparacijų Tarybų Sąjungai sumą įtraukti vertę tų karo laivų, kurie skiriami Tarybų Sąjungai iš itališkųjų trofejų, nors dar Berlyno konferencijoje, svarstant Vokietijos klausimą, Amerikos, Anglijos ir TSRS vyriausybės pripažino esant

teisinga žiūrėti į priešų karinį jūrų laivyną, kaip į trofejus, neįtraukiamus į reparacijų sąskaitą.

Svarstant reparacijų klausimą, mes jau ne pirmą kartą susiduriame su tokia padėtimi, kada šalių, nepatyrusių prieš įsiveržimo savoje teritorijoje, atstovai prieina prie šio klausimo ne taip, kaip Tarybų Sąjunga.

Negalima iš tikrųjų suvesti reikalą į užuojautos žodžius nukentėjusių nuo svetimų šalių įsiveržimo tautų atžvilgiu ir tuo pat metu kelti šūkius „pamiršti apie reparacijas“. Tai tik iš naujo patvirtintų rusiškos patarlės teisingumą, — kad „sotusis alkanąjo neatjaučia“. Tuo tarpu, iš oficialių pareiškimų Italijos spaudoje yra žinoma apie tas didžiules okupacinių išlaidų sumas, kurias kelia Italija Anglijos bei JAV naudai. Net nedidelio tos okupacinių išlaidų sumos, skaičiuojamos keliais milijardais dolerių, sumažinime užtektų tam, kad Italija įvykdytų Tarybų Sąjungos reparacinius reikalavimus. Iš kitos pusės, mums gerai žinoma, kad Italijos pramonė reikalinga užsakyti Tarybų Sąjungos iškeltų reparacinių reikalavimų įvykdymas suteikti Italijos pramonė esminius užsakyms eilei metų, nesudarydamas didelio apsunkinimo Italijos valstybės biudžetui. Bet kažin kodėl iš amerikiečių bei anglų pusės svarbiausi prieštaravimai daromi kaip tik prieš tai, kad Italija vykdytų reparacijas prekių tiekimui Tarybų Sąjungai sąskaita. Pareiškimas, esą, panašūs Italijos pramonės tiekimai vyks Italijos finansavimo iš JAV bei Anglijos pusės sąskaita, neturi jokio pagrindo. Iš kitos pusės, negalima laikyti esant teisinga, kad Italijos pramonė būtų žiūrima, kaip į pajungtą amerikiečių ir britų pramonės sluoksnių interesams. Italijos tautinė pramonė turi turtingą praeitį ir dabar jai turi atsiverti naujos, svarbios išvystymo perspektyvos. Jeigu mūsų netrukdytų, Tarybų Sąjunga ir Italija be ypatingų sunkumų susitars reparacijų klausimu.

Buvusių ITALIJOS KOLONIJŲ klausimui buvo skiriama daug dėmesio tiek Londono, tiek ir Paryžiaus ministrų pasitarimuose. Mes neėmėme primygtinai reikalauti, kad Tarybų Sąjungai, vienai ar bent kad ir drauge su Italija, būtų perduota globoti keleriems metams Tripolitanią, nors tai turėtų didelę reikšmę tarybiniam prekybos lai-

vams Viduržemio jūros keliuose bei pilnintinai užtikrintų Tripolitanijs tautinės nepriklausomybės įvedimo interesus per trumpą laiką. Tarybų Sąjunga, kaip ir Prancūzija, pripažino esant pageidaujama, kad buvusios Italijos kolonijos pereitų į globą pačios Italijos, kuri, tapus dabar demokratine valstybe, galėtų, Suvienytųjų Tautų Organizacijai vadovaujant, įvykdyti šių šalių paruošimo tautine nepriklausomybe uždavinį. Šisai pasiūlymas pradžioje buvo paremtas ir Amerikos delegacijos, kuri, tačiau, greit atsisakė nuo tos pozicijos, pasirėmusi britų delegacijos prieštaravimu. Dėl to Italijos kolonijų likimo klausimas liko neišspręstas, o Tarybų Sąjungos nuolaidos šiuo klausimu negavo tinkamo įvertinimo bei teisingo pripažinimo.

Pavusiu Italijos kolonijų klausimu ypač krito į akis tai, kad amerikiečių ir britų delegacijos veikė paprastai susitarusios savo tarpe, nors tai ir prieštaravo kitų šalių teisėtiems interesams. Paryžiaus pasitarime buvo išdėstytas Britanijos projektas, pagal kurį beveik visos Italijos kolonijos faktinai turėjo pereiti į Anglijos kontrolę. Buvo siūloma paskelbti Libijos, apimančios Tripolitanią bei Kirenaiką, „nepriklausomybę“, bet neatitraukus britų kariuomenės iš tos teritorijos. Taip pat buvo siūloma sudaryti „Didžiąją Somaliją“, įjungiant į ją Italijos Somaliją ir dvi teritorijas Etiopijos sąskaita (Ogadeną ir užrezervuotas teritorijas), perdavus „Didžiąją Somaliją“. Didžiosios Britanijos globai. Tokiu būdu, kronijine Didžiosios Britanijos imperija įgytų naują savo teisių išplėtimą Šianrės bei Šianrės Rytų Afrikoje. Kaip matome, pastarasis pasiūlymas buvo padarytas ne tik nugalėtos Italijos sąskaita, bet ir Etiopijos, esančios, kaip žinia, Suvienytųjų Tautų Organizacijos nariu, sąskaita. Panašiu planu įgyvendinimas privestų prie tolesnio beveik monopolinės Didžiosios Britanijos padėties užtvirtinimo visame didžiuliam Viduržemio jūros ir Baudonosios jūros rajone. Tie britų planai nesutiko kritikos iš amerikiečių delegacijos pusės. Priešingai, visokie pasiūlymai, kurie Didžiąjai Britanijai atrodė nepageidaujami jos monopolinės padėties Viduržemio jūroje išlaikymo bei tolesnio stiprinimo požiūriu sutiko ryžtingą pasipriešinimą ne tik iš britų, bet ir iš amerikiečių pusės. Italijos kolonijų klausimas liko neišspręstas, o britų kariuomenė ir toliau lieka padėties šeiminku šiose teritorijose, o taip pat kai kuriose Etiopijos teritorijose. (Nukelta į 2 pusl.)

SPECIALUS LEIDINYS

V. M. MOLOTOVO PAREIŠKIMAS

tarybinės spaudos atstovams dėl Užsienio Reikalų Ministrų Tarybos Paryžiaus pasitarimo rezultatų

(Atkelta iš 1 pusl.)

ITALIJOS-JUGOSLAVIJOS SIENOS BEI TRIESTO klausimą taip pat reikia priskirti prie pagrindinių Paryžiaus pasitarimo problemų. Tik Tarybinė delegacija šio klausimu palaikė Jugoslaviją. Jugoslavijos pretenzijų į Julijos Krainą teisingumo niekas nenuginčijo, niekas negynė po pirmojo pasaulinio karo priimto nutarimo dėl Julijos Krainos perdavimo Italijai, visiems buvo aišku, kad tai dalis tautinės Jugoslavijos teritorijos, kad šioje teritorijoje daugumą sudaro slovėnai bei chorvatai. Tačiau, Amerikos, Britanijos ir Prancūzijos ekspertų pasiūlymu, Julijos Kraina buvo skaldoma į dvi dalis: rytų ir vakarų. Čia drauge su vakarų dalimi, pagal prancūzų projektą sudarančią tik nedidelę dalį Julijos Krainos, nuo Julijos Krainos buvo atplėšiamas Triestas, esantis visos Julijos Krainos galva. Tuo tarpu, Triesto miesto, nepaisant to, kad jame daugumą sudaro italų gyventojai, negalima atskirti nuo Julijos Krainos nesulačius svarbių tautinių Jugoslavijos interesus ir nepadarus rimtos ekonominės žalos pačiam Triestiui. Italijos—Jugoslavijos sienos problema liko neišspręsta. Bet visiškai aišku, kad ji reikalauja neatidėtinio išsprendimo mūsų bendro sąjungininko—Jugoslavijos—tautinių interesus patenkinti dvasia.

Negalima sumąžinti ir sutarties su Italija EKONOMINIŲ KLAUSIMŲ reikšmės. Juo labiau, kad kitose taikos sutartyse kyla analoginiai ekonominių pobūdžio klausimai. Taikos sutarčių ruošimo procese pasireiškė tendencija, pavojinga karo nusilpintoms šalims, kadangi iš anglų—amerikiečių kapitalo pusės esama siekimo pajungti savo įtakai didžiųjų ir mažųjų valstybių ekonomiką, o vadinamąją ekonominę pagalbatoms šalims paversti ty tikslų įgyvendinimo įrankiu. Mes susidūrėme su noru įtraukti į sutartis gausius ekonominius, finansinius ir kitus straipsnius, kurie stiprių valstybių gali būti panaudoti jų valiai primesti silpnoms valstybėms, be to, dar neatsigavusios po karo. Paprastai, tokiems pasiūlymams paremti pateikiami sumetimai apie prekybinių bei kitokių apribojimų panaikinimo naudą, apie veikimo laisvės suteikimą užsienio kapitalui ir t. t. Iš kitos pusės, tarybinė delegacija negalėjo ignoruoti tautinių interesus buvusių valstybių—satelitų, kuriuos dabar stojo į demokratini išsivystymo bei ekonominio atgimimo kelią,—kadangi Tarybų Sąjunga negali palaikyti kokių nors valstybių siekiamą ekonomiskai paversti kitas šalis, nors ir buvusias pirmaisiais karo metais prieš pusėje. Negalima, iš tikrųjų, žiūrėti į Italiją ar į kokią kitą panašią valstybę, kaip į kažkokią koloniją, kur okupuojančios valstybės šeiminkautų savo nuožūra, nesiskaitydamos su tautiniais ty valstybių interesais.

Didelis dėmesys buvo skirtas klausimui dėl „SUTARTIES KOMISIJOS“ sudarymo Italijoje iš JAV, Anglijos, TSRS ir Prancūzijos atstovų. Amerikiečių projektu „Sutarties komisija“ turi per 18 mėnesių po taikos sudarymo vykdyti tokias funkcijas, kurios jai bus taikos sutarties nurodytos dėl įvairių karinių klausimų, reparacijų, restitucijų, karinių nusikaltėlių ir t. t. Čia dar buvo siūloma, kad Komisija turėtų tiek vykdomosius, tiek ir teismo įgaliojimus, t. y., turėtų išimtinai plačias teises užsienio demokratinės valstybės teritorijoje. Jos nepapas-

tai platus įgaliojimai prieštarautų Italijos valstybės suverenitetui, kuriai po taikos sutarties pasirašymo turi būti atviras kelias įstoti į Suvienytųjų Nacijų eiles. Tarybinė delegacija laikė, kad Komisijos sudarymas tiek su ekonominiais, tiek ir teismo įgaliojimais primintų kažką panašaus į kapituliacijos režimą Italijai, kas jokiu būdu nesiderina su Italijos valstybinio suvereniteto principu. Iš mūsų pusės buvo nurodoma ir į tai, kad tokios Komisijos steigimas prieštarauja pasiūlymui palengvinti paliaubų sąlygas kurios buvo pasirašytos Paryžiuje. Nepavyko susitarti ir šio klausimu. Reikia tačiau tikėtis, kad tolesni svarstymai įtikintų šio pasiūlymo autorius netikslingumu rekalaute „Sutarčių komisijos“ sudarymo.

Kaip žinia, Prancūzijos delegacijos iniciatyva pasitarime taip pat buvo svarstomas Vokietijos klausimas. Prancūzija vėl reikalavo atskirti nuo Vokietijos Ruro, Reino ir Saarą sritis, bet šio klausimo svarstymas Paryžiaus sesijoje neišvystė. Iš kitos pusės, Amerikos delegacija pasiūlė apsvartyti sutarties projektą tarp Jungtinių Valstybių, Didžiosios Britanijos, TSRS ir Prancūzijos dėl Vokietijos nuginklavimo bei demilitarizacijos 25 metų laikui žinomų senatoriaus Vandenburgio pasiūlymu dvasia, ir čia p. Birnsas nurodė, kad dar praėjusiu metų gruodžio mėn. si jį, būdamas Maskvoje, klausė Stalino dėl jo pažiūros ir tokios rūšies sutarties sudarymo galimumą, ir gavo iš jo principalių sutikimą. Tenka tačian, turėti galvoje, kad p. Birnsas čia prileidžia tam tikrą netikslumą, nes gruodžio mėnesį p. Birnsas dar neturėjo tokios sutarties projekto, ir, reiškia, negalėjo būti Stalino „suteikimo“ nesanačiai sutarčiai, ir reikalas tuomet apsiribojė tik trumpu pažiūrų pasikeitimu dėl SAVITARPINĖS PAGALBOS sutarties VOKIŠKOSIOS AR JAPONIŠKOSIOS AGRESIJOS atsinaujinimo atveju idėjose. Tuo tarpu, vėliau p. Birnsas pateiktasis sutarties projektas palieka nuosalyje klausimą dėl savitarpinės pagalbos prieš vokiškąją ar japoniškąją agresiją traktuoją tik apie nusiginklavimą ir kažkodėl apeina svarbiausius nutarimus dėl Vokietijos, priimtus sąjungininkų Teherane, Jaltose bei Berlyne, ir gali privesti prie nusilpninimo tarp sąjungininkų kontrolės, siekiančios nepreleisti vokiškai agresijai atgimti, kai tuo metu tokios kontrolės susilpninimas, žinoma, visiškai neleistinas. Tarybinė delegacija pasisakė už tai, kad sutarties projektas būtų iš anksto išstudijuotas atitinkamų vyriausybių ir kad nutarimas dėl šios sutarties nebūtų daromas paskubomis. Juo labiau, kad p. Birnsas išaiškino, jog ši sutartis gali išsigalioti tik pasirašius taikos sutartį su Vokietija, o Vokietijoje, kaip žinia, dar nėra, net ir užuomazgos vyriausybės, su kuria būtų galima sudaryti taikos sutartį. Štai kodėl tarybinė delegacija padarė kitoki pasiūlymą. Ji nurodė į tai, kad prieš kalbant apie naują sutartį dėl Vokietijos nuginklavimo bei demilitarizacijos, reikia patikrinti, kaip įvykdyti ankstyvesni sąjungininkų nutarimai dėl Vokietijos nuginklavimo atlikimo. Tasai pasiūlymas pagaliau ir buvo priimtas. Ir dabar Kontrolinė Taryba Vokietijoje svarstė praktiškus žygius tokiai komisijai sukurti, kuri patikrintų visose Vokietijos okupacijos zonos—kaip būtent tikrovėje

buvo atliktas Vokietijos ginkluotųjų pajėgų nuginklavimas per praslinkusius metus po Vokietijos kapituliacijos. Reikia manyti, jog tasai patikrinimas padės tiksliai įvykdyti Vokietijos kapituliacijos sąlygas ir paruošti tolesnes priemones saugumo Europoje užtikrinimo interesais.

Tik Paryžiaus pasitarimo užlaikymo, išvakarėse p. Birnsas pasiūlė dar vieną projektą—ši kartą buvo pasiūlytas projektas sušaukti šiu metų lapkričio mėnesį sąjungininkų konferenciją taikos sutarčiai su Vokietija apsvartyti. Šis pasiūlymas buvo tuo labiau netikėtas, kad iki šiol nei p. Birnsas ir niekas kitas nepadarė jokių pasiūlymų dėl tokios taikos sutarties, jau nekaltant apie tai, kad neegzistuoja jokia Vokietijos vyriausybė, su kuria būtų galima sudaryti taikos sutartį. Ryšium su šiuo galima priminti, jog Tarybinės Vyriausybės galva J. V. Stalinas dar praėjusiu metų liepos mėnesį Berlyno konferencijoje buvo padaręs pasiūlymą sukurti kokią nors centring visos Vokietijos administraciją. Kiti Berlyno konferencijos dalyviai tuomet pasisakė prieš šio klausimo svarstymą. Nuo to laiko šis klausimas niekieno nebuvo keliamas. Tokiai padėčiai esant, natūralu, kad p. Birnsas pasiūlymas sušaukti konferenciją taikos sutarčiai su Vokietija apsvartyti negalėjo būti priimtas Paryžiaus pasitarime. Tasai klausimas, suprantama, taip pat negalės būti išspręstas paskubomis.

APIE KĄ KALBA PARYŽIAUS PASITARIMO REZULTATAI?

Pasitarimo rezultatai rodo, kad svarstant pirmųjų penkių taikos sutarčių projektus pasireiškė kai kurie nesutarimai tarp vyriausybių, kurioms tenka atsakomybė už šių sutarčių paruošimą. Čia pasirodė, kad taikos sutarčių su Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija projektų srityje, kur svarbiausia atsakomybė, natūralu, tenka Tarybų Sąjungai, beliko kai kurie nuomoniniai skirtumai, kurių nereikia perdėti. Gi dėl taikos sutarties su Italija projekto, kur svarbiausia atsakomybė tenka Didžiajai Britanijai bei Jungtinėms Amerikos Valstybėms, liko eilė nesuderintų stambios reikšmės klausimų. Ir šiuo atveju Tarybų Sąjunga padarė eilę žygių bendro sutarimo naudai. Gal būtų, tatau pagaliau palengvins pasiekti panašaus sutarimo ir šiuo projektu.

Paryžiaus pasitarimas parodė, kad esama ir visiškai nepageidaujama tendencija ruošiant taikos sutartis. Pasiūlymą, kad kai kuriuose amerikiečių sluoksniuose paskelbtoji vadina „ofenzyva dėl taikos“ kartais pasireiškia tiesiog noru primesti dviejų vyriausybių valią trečios valstybės vyriausybei. Taip pasirodė, pavyzdžiui, su klausimu dėl buvusių Italijos kolonijų likimo, kur Tarybų Sąjunga sutiko visiškai atsakyti nuo savo pretenzijų, ir vis dėlto Amerikos bei Britanijos delegacijos, susiblokavusios savo tarpe, nedavė galimumo priimti suderintą nutarimą. Klausime dėl reparacijų iš Italijos mes vėl susidūrėme su anglų—amerikiečių bloku, kuris ir čia vedė ne „ofenzyvą dėl taikos“, o ofenzyvą prieš Tarybų Sąjungą. Susiblokavusios su noru primesti Tarybų Sąjungai savo valią, amerikiečių ir britų delegacijos nepanorėjo skaitytis su teisėčiausiais Tarybų Sąjungos pagėdavimais ir pakirto suderinto nutarimo galimumą taip pat reparacijų klausimu.

Paryžiaus pasitarimas parodė, drange su tuo, kad kai kurių valstybių mėginimai primesti savo valią kitai valstybei sutinka natūralu atkirti. Nė viena save gerbiančių sąjunginė valstybė, žinoma, neprieis, kad jai primestų savo valią kita valstybė. Kaip tik prie tokių valstybių priklauso Tarybų Sąjunga, kuri, iš kitos pusės, pakankamu mastu parodė savo siekimą veikti suderintai su kitomis šalimis tiek karo metu—sąjungininkų pergalės interesais, tiek ir po karo—tvirtos taikos bei tautų saugumo užtikrinimo interesais.

Kartais sakoma, kad sunku išvesti ribą tarp saugumo siekimo ir ekspansijos siekimo. Tikrai, kartais tatau sunku padaryti. Pavyzdžiui, kokių Jungtinių Amerikos Valstybių saugumo interesų diktuojami reikalavimai dėl karinių bazų Islandijos saloje? Matoma, reikalas čia liečia visai ne Jungtinių Valstybių saugumo užtikrinimą, o visai kitos rūšies siekimus. Pasaulio spauda perpildyta pranešimas apie tai, kad kai kurie sluoksniai Jungtinėse Valstybėse, besiblokuodami su savo draugais Didžiojoje Britanijoje, siekia sukurti karines jūrų bei karines oro bazes visose žemės rutulio dalyse—Ramiojo ir Atlanto vandenynų salose, Vakarų ir Rytų pusrutuliu valstybių teritorijose. Ne veltui kai kuriose šalyse vienos stipriųjų valstybių pasaulinio imperialistinio viešpatavimo skelbėjai dabar įgijo didelį svorį ir nesivaržydami oficialia senatoriaus bei deputato padėtimi, trimituoja apie savo ekspansionistinius tikslus, skartina naujus agresyvius karus, lengvai gvabadiškai nesiskaitydami su imperialistinės Vokietijos ir jos pasaulinio viešpatavimo planu neslovingo klacho pamokomis. Ateitis dabar ne šio pono pusėje, o pusėje ty tautų, kurios, kaip ir Tarybų Sąjunga, siekia tvirtos taikos ir savo saugumo interesus, sieja su kitų laisvę mylinčių tautų saugumo interesais. Kai kurių stiprių valstybių siekiamai primesti savo valią kitoms tautoms egzistuos ir ateityje, bet Tarybų Sąjungos atžvilgiu, kaip aukščiau, taip ir ateityje, jie pasmerkti nepasisekimui. Tik siekimas draugiškai bendradarbiauti, kada nesama vietos vienai valstybei primesti kitos valstybės valią ar dviejų kitų valstybių valią, gali tarnauti patikimu pagrindu santykiams vystyti tarp tarybinės valstybės ir kitų šalių. Galima nebajoti tuo, kad šie tarptautinio bendradarbiavimo principai įgys vis didesnį pripažinimą ir kitose demokratinėse šalyse.

Kaip žinia, karo metu nusistovėjo tam tikra tvarka suderintiems nutarimams tarp sąjungininkų priimti. Konferencijose Teherane, Jaltose ir Berlyne, lygiai kaip ir 1943 m. Maskvos konferencijoje buvo priimti suderinti vieningi nutarimai labai svarbiais klausimais. Šie nutarimai buvo priimami ne primetant vienai vyriausybei kitų vyriausybių valią, o draugiško sutarimo ir savitarpinio supratimo keliu. Tasai bendradarbiavimo metodas davė teigiamus rezultatus. Dabar kai kuriuose sluoksniuose esama siekimo sugriauti šią tvarką, darauivis nansi mėginimai veikti prieš šį save pateisintį darbo metodą. Paryžiaus konferencijoje buvo siūloma nelaukti taikos sutarčių projektų suderinimo tarp vyriausybių, pasiėmusių paruošti šiuos projektus. Buvo siūloma nesuderintus projektus tiesiog perlauti

svarstyti taikos konferencijai iš 24 valstybės atstovų ir tenai išvystyti ginčus bei kovą. Tarybinė delegacija atmetė šiuos mėginimus, griovusius, susidariusius bendro sąjungininko darbo principus. Po Paryžiaus konferencijos p. Birnsas pasiūlė naują planą, siekiantį dar toliau. Siūloma perduoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijai apsvartyti taikos sutarčių projektus, dėl kurių nebuvo pasiekta sutarimo, nors, kaip žinia, šios organizacijos neliečia taikos sutarčių klausimai. Tai dar vienas mėginimas sugriauti suderinto darbo tvarką, nusistovėjusią pastaraisiais metais, ir išnaudoti spaudimo, grasinimų ir bauginimų metodą. Kad tie bauginimai Tarybų Sąjungos atžvilgiu yra bergždi, aišku ir tai jau daug kartų buvo įrodyta. Bet tokie mėginimai liudija apie kai kurių užsienio sluoksnių stiprų siekimą sugriauti pastaraisiais metais nusistovėjusius bendro darbo su Tarybų Sąjunga bei kitomis demokratinėmis valstybėmis principus ir pameginti santykiuose su TSRS bei su kitomis šalimis panaudoti metodus, svetimus normaliems santykiams tarp valstybių. Mėginimai įtraukti į tokius darbus Suvienytųjų Nacijų Organizaciją jau visiems žinomi. Tokius dalykus galima daryti, jeigu nesiskaityti su rizika pakirsti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos autoritetą, įsitrankiantį į naujų ir naujų balsų koibinacijų panaudojimą tarptautinėje organizacijoje. To pavyzdžiu mes dabar turime, ir negali na neigti, kad saugumo tarybos prestižas buvo pastatytas rimtiems išmėginimams.

Visa tai kalba apie tai, kad pirmųjų taikos sutarčių ruošiamas jau susidūrė su nemažais sunkumais. Šie sunkumai neatsitiktiniai. Kai kuriuose užsienio sluoksniuose egzistuoja siekimas nustumti Tarybų Sąjungą iš jos teisėtai užimtos garbingos vietos tarptautiniuose reikaluose ir padaryti žalos TSRS tarptautiniam prestižui. Bet šitai gali veikti tik trumparegiai reakciniai sluoksniai, pasmerkti nepasisekimui. Jie negali suprasti to, kad Tarybinė Valstybė, pakėlus didžiausią kovos dėl žmonijos išgelbėjimo iš fašizmo tiranijos našta, teisėtai dabar užima tarptautiniuose santykiuose tokią padėtį, kuri atitinka didžiųjų ir mažųjų šalių lygtaisiskumo interesus ir jų taikos bei saugumo siekimus. Gindama teisėtus Tarybų Sąjungos interesus ir draugiško bendradarbiavimo su kitomis demokratinėmis šalimis principus bei duodama atkirtį imperialistinėms reakcinėms pastangoms, iš kur jos beiseitų,—Tarybų Sąjunga jaučia visišką tikrumą dėl savo politikos, nukreiptos taikos bei žmonijos pažangos reikalui ginti, teisingumu.

Redaktorius
A. BRAŽIONIS